

Октобар – Klimatske anomalije i kasniji početak jesenje setve ozimih žitarica

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 12.10.2025 Брой: 10/2025

Tokom prve dekade oktobra, agrometeorološke uslove će određivati nestabilno vreme i prosečne dnevne temperature oko i ispod klimatskih normi. Tokom ovog desetodnevnog perioda, kritične minimalne temperature za kasne povrtarske kulture nisu prognozirane u poljima, što je preduslov za žetvu dodatnih prinosa od kultura osetljivih na mraz (paradajz, paprika, tikvice, krastavci, itd.).

U ovom periodu prognozirane su ekonomski značajne padavine, koje poboljšavaju stanje gornjih slojeva zemljišta i uslove za sprovođenje sezonske obrade zemljišta. Suša krajem leta i početkom jeseni u mnogim delovima zemlje ometala je predsve obrade površina namenjenih jesenjim usevima.

Obilne padavine tokom prve dekade oktobra, koje su na mnogim mestima u zemlji premašile dvostruko, a u Severnoj Bugarskoj – trostruko klimatske norme: Loveč - 152 l/m² (296%), Pleven - 167l/m² (342%), V. Trnovo - 187l/m² (351%), Razgrad - 171 l/m² (302%), Ruse - 254 l/m² (450%), prezasićene su gornje slojeve zemljišta i povećale rezerve vlage u slojevima od 50 i 100cm.

Početak jesenje setve

Nepovoljni agrometeorološki uslovi – suša i naknadne prekomerne padavine tokom prve dekade oktobra ometali su sezonsku obradu zemljišta, a u nekim regionima zemlje, kao što je Zapadna Bugarska, setva ozimih žitnih kultura kasni, iako je zvanični početak jesenje setve već dat.

Prva dekada oktobra je agrotehnički rok za setvu pšenice u Severnoj Bugarskoj, od 15. do 25.X - u Južnoj Bugarskoj, a krajem meseca - u crnomorskim priobalnim regionima. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede i hrane, setva pšenice kasni za preko 52%, sa manjim zasejanim površinama u zemlji u poređenju sa istim periodom prošle godine. Kašnjenje je zabeleženo i kod ječma i raži, ali u manjoj meri.

Mogućnosti za upotrebu i primenu tritikalea

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede i hrane, u ovogodišnjoj jesenjoj setvenoj kampanji zabeleženo je značajno povećanje površina pod tritikaleom – skoro 54% više u poređenju sa prethodnom godinom. U 2024. godini, površine pod ovom kulturom bile su 102 ha u ovom delu godine, dok su trenutno zasejane površine tritikaleom 167 ha.

Interesovanje za ovu kulturu, koja je intergenerički hibrid pšenice i raži, poraslo je poslednjih godina zbog kombinacije visokog prinostnog potencijala pšenice i otpornosti raži na bolesti.

Poznat je trend povećanja površina pod uljanom repicom poslednjih nekoliko sezona. Ove godine, rast ove kulture tokom jesenje setve iznosi 39% u poređenju sa podacima prošlogodišnje kampanje. Trenutno, zasejane površine uljane repice prelaze 73,3 hiljade hektara.

Tokom većine dana druge i treće dekade, agrometeorološke uslove će određivati relativno suvo vreme i temperature bliske normalnim. Postoji velika verovatnoća da će početne faze vegetacije zasejanih ozimih žitnih kultura krajem oktobra protiču uz deficit vlage. Krajem meseca, kod pšenice i ječma, u zavisnosti od datuma setve, biće primećene faze nicanja i formiranja 1-2 lista.

U ovom periodu biće pogodni uslovi za završetak berbe grožđa, za berbu jesenjih sorti voćaka, a krajem oktobra – i za sprovođenje fitosanitarnih aktivnosti. Za zasade jabuke i kruške zahvaćene čađavom pegavošću, radi

smanjenja infekcije, preporučuje se tretiranje 5% rastvorom uree na početku opadanja lišća, nakon berbe plodova.

Za koštičave voćne vrste, nakon masovnog opadanja lišća, preporučuje se prskanje 2% bordovskom čorbom protiv uzročnika rupičavosti lišća, rane mrke truleži, kovrdžavosti lista breskve itd.